

เทศน์เช้า วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังเทศน์นะ ตั้งใจฟังเทศน์เพราะวันนี้เป็นวันพระไง วันพระเป็นวันที่เราแสวงหาบุญกุศลของเราไง แสวงหาบุญกุศลเพราะเราเกิดเป็นมนุษย์นะ สิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์มีค่ามากๆ คำว่า “มันมีค่าของมัน” ไง คำว่า “มีค่า” สิ่งที่มีชีวิตมันมีบุญกุศล บุญทำให้เราเกิดไง ผลของวิญญูฯๆ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ทำบุญกุศลขึ้นมาแล้วได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงที่สุดแห่งทุกข์นะ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง เพราะทุกข์คือการทนอยู่ไม่ได้ การทนอยู่ไม่ได้ นิ่งก็ทนไม่ได้ นอนก็ทนไม่ได้ ทำสิ่งใดก็ทนอยู่ไม่ได้หรือ มันอยู่ในอริยาบถเดียวไม่ได้ มันต้องเปลี่ยนไปโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติโดยสัตยชาติญาณไง แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สมาธิ ปัญญา ไม่ใช่สัตยชาติญาณ

สัตยชาติญาณของคนคือการป้องกันตัว การป้องกันตัวของคนเป็นสัตยชาติญาณนะ การป้องกันตัว การช่วยเหลือตัวเองเป็นสัตยชาติญาณ สัตยชาติญาณการเอาตัวรอดไง แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สมาธิ ปัญญา มีคุณค่ามากกว่านั้นนะ ถ้ามีคุณค่ามากกว่านั้น มาจากไหนล่ะ ก็มาจากเรานี้แหละ

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์มีศรัทธาความเชื่อหรือไม่ คนเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่ไม่นับถือพระพุทธศาสนามีมหาศาล เวลาหลวงตาท่านพูดไป คนที่ไม่มีบุญไม่มีโอกาสนับถือพระพุทธศาสนา

คนที่ไม่มีบุญไม่มีโอกาสนับถือพระพุทธศาสนา เพราะถ้าศาสนาอื่นเป็นการอ่อนน้อม การอ่อนน้อมการขอเอา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสศทั้งนั้น ปฏิเสศหมดนะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรา อตุคา หิ อตุคโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน คนเท่านั้น

เป็นที่พึ่งแห่งตน คนเท่านั้นเป็นผู้แสวงหา คนเท่านั้นเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ คนเท่านั้นเป็นผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ คนเท่านั้น คนเท่านั้นเลยนะ

แต่คนเท่านั้น เราเกิดมา ลูกนกลูกกา ลูกนกลูกกามันก็มีพ่อแม่ป้อนเลี้ยงดูมันมา ลูกนกกลี แม่แสวงหามา เวลาเลี้ยงดูนกขึ้นมาให้หนักแข็งแรงขึ้นมา ให้ฝึกหัดบิน ให้หัดหาอาหาร หาอาหารให้ดำรงชีพให้ได้ เราเกิดมาแล้ว เกิดเป็นมนุษย์มีพ่อแม่ แม่ก็เลี้ยงดูเรามาให้มีการศึกษา มีการศึกษาให้เราไม่เชาวน์มีปัญหา ไอ้เชาวน์ปัญญานี้แหละคือบุญกุศล

อำนาจวาสนาของคนมันสร้างมาไม่เหมือนกัน แข่งอะไรก็แข่งได้ แข่งอำนาจวาสนาไม่ได้ เห็นไหม พ่อแม่ก็เลี้ยงดูมา พ่อแม่ก็อบรมบ่มเพาะมา บ่มเพาะมาเป็นคนโตขึ้นมา ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อของเราละ ศรัทธาความเชื่ออะไร ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้เกิดมาจากไหน ที่มันนั่งอยู่นี้มันมาจากไหน มาจากเวรจากกรรมนะ

เวลาในโลกมนุษย์เรา เราเกิดจากพ่อจากแม่ นี่สายบุญสายกรรม สายบุญสายกรรมเพราะเราสร้างบุญกุศลร่วมกันมา เราได้สร้างบุญสร้างบาปกันมานะ เราถึงเกิดมาพบกัน เวลาเกิดมาพบกันด้วยบุญด้วยกุศลใจ เราเกิดเป็นมนุษย์นะ ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อ ถ้าศรัทธาความเชื่อ เชื่อเรื่องอะไร เรื่องชีวิตนี้ไง ชีวิตนี้ทำไมมันทุกข์มันยากนัก แล้วความสุขแท้ๆ มันอยู่ที่ไหน

ความสุขของเราละ เราก็แสวงหาของเราเพื่อประโยชน์กับเรา สิ่งใดที่เป็นสมบัติของเราว่าของเราๆ เป็นสมบัติสาธารณะ สมบัติของเราจริงๆ คือบุญและบาป สมบัติของเราจริงๆ คือศีลสมาธิ ปัญญาในหัวใจของเรา สมบัติจริงๆ อันนี้ แล้วสมบัติจริงๆ อันนี้มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

สมบัติจริงๆ ขึ้นมา ทางโลก เราเกิดมามีพ่อแม่ เรามีลูกมีเต้าเราก็ส่งเสียมีการศึกษาใช่ไหม นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามาบวชเป็นพระใช้ไหม บวชพระก็มีการศึกษาใช้ไหม ศึกษาที่เป็นภาคปริยัติ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงจำธรรมวินัย นี่ทรงจำธรรมวินัย

ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแนวทาง แต่แนวทางขึ้นมา ถ้าใครมีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราเกิดมาถึงกลางพระพุทธศาสนา เราเกิดมาพบครูบาอาจารย์ของเราละ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกของท่านมา ท่านทำของท่านมาจนประสบความสำเร็จของท่าน เห็นไหม ลูกนกลูกกา ลูกนกลูกกามันต้องมีพ่อแม่คุ้มครองดูแล ถ้ามีพ่อแม่คุ้มครองดูแล ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา การประพฤติปฏิบัติคือการต่อสู้กิเลส การต่อสู้กิเลสคือการเอาชนะตนเองไง

ชนะสงครามคุณด้วยร้อยคุณด้วยพัน สร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้น ก่อนที่จะชนะตนเอง กิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจที่มันติดคั่นอยู่นี่ เวลามันติดคั่นขึ้นมา พ่อแม่เลี้ยงลูกมาก็อยากให้ลูกเป็นคนดี ใครมีญาติพี่น้องก็อยากให้เป็นคนฉลาด เป็นคนมีปัญญา แล้วปัญญา ปัญญาทางโลกหรือ กับปัญญาทางธรรมละ

ถ้าปัญญาทางธรรมนะ ถ้ามีธรรมในหัวใจแล้ว โอ๊ย! มันอบอุ่นนะ ถ้ามีปัญญาในหัวใจแล้วนะ เขาจะเป็นคนดี คุณิ พระโศคฉบับไม่สัถ์พตปรามาส ไม่ลุ่มไม่คลำ ไม่ผิดศีลผิดธรรม มันจะเป็นคนดี ดีประเสริฐ ดีเลิศเลิศ ดีจนพาดกระแสด ดีจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ดีโดยที่วางใจได้

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศน์ว่าการณ์นะ ถ้าลูกศิษย์ลูกหาของท่านภาวนาเป็นขึ้นมา มันพาดกระแสด ท่านบอกว่าวางใจได้แล้ว ว่างใจได้แล้ว พอว่างใจได้แล้ว เขาก็ต้องพยายามของเขา ต่อเนื่องขึ้นไปนะ ต้องพยายามต่อเนื่องขึ้นไปจนถึงที่สุดแห่งทุกข์นะ

แต่ถ้ายังไม่พาดกระแสนะ ไม่มีต้นไม่มีปลาย เดี่ยวดีเดี่ยวร้าย เดี่ยวดีเดี่ยวร้าย เวลาทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เวลามันทำร้ายขึ้นมา ร้ายก็เป็นการกระทำ ที่ไหนมีการกระทำ ที่นั่นมีกรรมทั้งนั้น ที่ไหนมีการกระทำ ที่นั่นเกิดผลทั้งนั้น เวลาเกิดผลขึ้นมาแล้ว นี่ไง มันไม่มีต้นไม่มีปลาย มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ดอกไม้หลากหลาย คุณแจกันดี ดอกไม้หลากหลาย สีมันสวยงามทั้งนั้นนะ ดอกไม้ที่มีคุณภาพก็มี ดอกไม้ที่คุณภาพอ่อนด้อยก็มี นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ความคิดของเรามันหลากหลายนัก คิดดีคิดชั่ว เดี่ยวคิดดีเดี่ยวคิดร้าย ดอกไม้หลากหลาย มันมีทุกสีเลย

มนุษย์เกิดขึ้นมา จริตนิสัยของคนใจ คนให้คิดเหมือนกันไม่มีหรอก เวลาคิดให้เหมือนกันเป็นไปไม่ได้ เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้วเอตทัคคะ ๘๐ องค์ ความถนัด ๘๐ อย่าง ความถนัดๆ แต่เวลาเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงในหัวใจอันนั้น อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ

มรรค ทุกชั้นนี้ควรกำหนด สมุทัยควรละ ละด้วยมรรค เกิดนิโรธ ความรู้แจ้ง ความรู้แจ้งที่ไหน นี่
ใจ ถ้ามันฉลาดมันต้องฉลาดอย่างนี้ มันไม่ได้ฉลาดทางโลกฉลาด

ฉลาดทางโลกมันส่งออก มันเป็นปฏิภาณไหวพริบใจ แต่ถ้ามีอำนาจวาสนาบารมีนะ มัน
จะย้อนกลับมา การย้อนกลับมา แค่คิดทำความดี เวลาคนดี ๆ นะ คุณติ พระโพธิสัตว์ เวลาทศชาติ
๑๐ ชาติสุดท้าย เสียสละทั้งชีวิต เสียสละทุกๆ อย่างเพื่อพิสูจน์ใจ เวลาขันติบารมี ทานบารมี
เสียสละทุกๆ อย่างเพราะจะเป็นศาสดา

แต่ของเราเป็นสาวก สาวกะ ผู้ที่ได้ยินได้ฟังเท่านั้นนะ ถ้าได้ยินได้ฟังขึ้นมาแล้ว ได้ยินได้
ฟังขึ้นมาแล้วจิตใจมันลงใหม่ ถ้าจิตใจมันลงธรรม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ใ้ฉันฟังธรรม
ทุกวันเลย

พระสารีบุตรไปหาพระอัสสชิ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เอ ชมฺมาฯ ท่องกันปากเปือกปาก
และ แล้วทำไมมันไม่แทงทะลุกิเลสในใจบ้างล่ะ มันก็เป็นธรรมข้อเดียวกันนั่นนะ เป็นธรรมข้อ
เดียวกันที่พระสารีบุตรได้ยินกับพระอัสสชิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า ธรรม
ทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีที่มาที่ไป แม้แต่การเป็นมนุษย์มานั่งอยู่นี้ก็มีที่มาที่ไป มีเหตุมีผล
ทั้งนั้นนะ

พระพุทธศาสนาต้องมีเหตุมีผล เหตุและผลรวมลงเป็นธรรม ไม่มีสิ่งใดลอยมาจากฟ้า ไม่
มีสิ่งใดมีการประทานให้ ไม่มีสิ่งใดอ่อนวอนให้ มี มีแต่พอนกแม่่นกปกป้องคุ้มครองดูแล ร่ม
โพธิ์ร่มไทรให้เราได้อาศัย เราไปอาศัยร่มโพธิ์ร่มไทร เราได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งการคุ้มครองดูแล
แต่ร่มโพธิ์ร่มไทรก็เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เราเป็นนกกาไปอาศัยร่มโพธิ์ร่มไทรนั้น ไปกินอาหารจาก
ผลของต้นโพธิ์นั้น เราจับถ่ายไว้กับต้นโพธิ์นั้น แล้วเราก็ตายไปเป็นนกไปเกิดในวัฏฏะ ไม่มีสิ่งใด
เป็นประโยชน์กับเรา

แต่ถ้าเราเป็นนก เราอาศัยร่มโพธิ์นั้น ร่มโพธิ์นั้นให้อาหาร ให้ความคุ้มครองดูแล ร่มโพธิ์
นั้นเป็นประโยชน์ เราขาบซึ่งในร่มโพธิ์นั้น ร่มโพธิ์คือศาสดา ร่มโพธิ์คือองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ร่มโพธิ์คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คุ้มครองดูแลในหัวใจของเรา

ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราศึกษาขึ้นมาเป็นปริยัติ ศึกษาเพราะอะไร เพราะเป็น
สาวก สาวกะ ต้องได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังคือแนวทาง พอแนวทาง เราเชื่อหรือไม่ เราทำได้จริง

หรือไม่ ถ้าเราเชื่อแล้วเราฝึกหัดขึ้นมาให้เป็นความจริง ต้องมีศรัทธา มีศรัทธาศึกษาแล้วมาวิเคราะห์วิจัยไป

เวลาธรรมะๆ สิ่งที่ไม่เคยชินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำ ตอกย้ำสิ่งที่เรานั้นใจของเรา ตอกย้ำๆ เลย แล้วถ้ามันแก้ความสงสัยในใจของเรา ฟังธรรมๆ ถึงที่สุดแล้วจิตใจผ่องแผ้ว ใส สะอาด มีความผ่องใสใจ ความผ่องใสมันมาจากไหน นี่ใจ การฟังธรรมๆ ใจ

แล้วฟังธรรมมันฟังที่ไหน ถ้าฟังธรรมๆ ฟังธรรมจากครูบาอาจารย์ที่ท่านคุ้มครองดูแล แล้วเราพยายามทำของเรา ที่ว่ามันจะกลั่นออกจากอริยสัจ จิตนี้จะกลั่นออกจากอริยสัจ ชีวิตมันคืออะไร ชีวิตนี้ ชีวิตนี้มีคุณค่าแก่ไหน

หายใจเข้าแล้วหายใจออกยังมีชีวิตอยู่ หายใจออกแล้วหายใจเข้ายังมีชีวิตอยู่ หายใจเข้าแล้วไม่ออก หายใจออกแล้วไม่เข้า ตาย พอตายแล้วไปไหนล่ะ แล้วสิ่งที่ยังมีชีวิตอยู่นี้ทำไมไม่ค้นคว้า ไม่ไขว่คว้า ไม่แสวงหา ไม่มีการกระทำ

เหมือนคนป่วย คนป่วยเข้าโรงพยาบาลนะ หายใจใหม่ๆ อยู่那儿แหละ นี่ก็เหมือนกัน จิตใจมันมีอวิชชา มันมีกิเลสตัดทอนความทะยานอยากที่จับเคลื่อนไป ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาถอดคามาถอนมัน คือมาทำลายมัน ทำลายอวิชชาในหัวใจนั้น ครอบครวัของมารใจ ครอบครวัของมารที่มันครอบคลุมหัวใจของเราที่แหละ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมโอสถๆ มันจะมาตำรอกมันจะมาคายอันนั้นออก แล้วคายที่ไปไหนล่ะ คายในตำราใช้ไหม ในตำรานั้นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ อย่าจู้โกง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่มีกำมือในเรา แบตลอดเลย แบเพื่ออะไร แบเพื่อให้เราพิสูจน์ใจ ถ้าใครพิสูจน์นะ เดี่ยวทานอาหาร ใครที่ตักเข้าปาก คนนั้นก็ได้รับรสชาติของอาหารนะ ใจของคนก็เหมือนกัน ปฏิบัติแล้วมันได้มรรคได้ผลขึ้นมามันถึงจะเป็นตั้งธรรมนะ

ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล หัวใจดวงใจไม่มีมรรค หัวใจดวงใจไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา หัวใจดวงใจไม่มีสิ่งนั้นเกิดขึ้นมา มันไม่มีผลเด็ดขาด แล้วถ้ามีผล มีผลอย่างไร มีผลก็ความเชื่อๆ เรานี้แหละ ศรัทธา เราต้องมีศรัทธา ศรัทธาแล้วแสวงหา ศรัทธาแล้วมีการกระทำ แต่เวลากระทำขึ้นมาจริงๆ แล้วไม่เชื่อแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ พระศา

ริบุตรไม่เชื่อ พระโมคคัลลานะไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะท่านเป็นพระอรหันต์เอง ท่านมี
คุณธรรมในใจของท่านเอง ต้องไปเชื่อใคร

เงินในกระเป๋าของเรามีอยู่แล้วจะไปยืมใคร จะไปฟังใคร เงินของเราก็เป็นเงินของเราใช้
ใหม่ มรรคผลนิพพานของเราก็เป็นของเราใช้ใหม่ แต่สาวก สาวกะ คำว่า “สาวก สาวกะ” นะ ๔
อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สร้างสมบุญญานุการมา
ขนาดนั้น พระอรหันต์ต้องแสนกัป คำว่า “แสนกัป” คือมันได้สะสมของเขา ได้บ่มเพาะจรตนิสัย
ความพร้อม สถานะในการรองรับ คำว่า “มรรคผลนิพพาน” สูงส่งนัก สูงส่งนัก แล้วจะมีสิ่งใดที่
ไปรองรับมรรคผลอันนั้น

ถ้าคนเราสร้างคุณงามความดี จริตนิสัยคิดแต่ดีๆ เห็นคนดีใหม่ คนดีเขาคิดแต่เรื่องดีๆ นะ
เขาคิดถึงสังคม เขาคิดถึงคนอื่นก่อนนะ เราเอาไว้ทีหลัง เรามีอยู่แล้ว เรามีปัญญา เราหาได้ เขาคิด
ของเขา นะ มันมาจากไหนล่ะ ก็มันมาจากการสร้างสมมานี้แหละ เพราะการสร้างสมมานั้นอยู่ที่
ได้จิตสำนึก มันฝังอยู่ที่จิตนี้ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ไม่มีการเว้นวรรค ถ้ามีการเว้น
วรรคนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่สมบูรณ์ ไม่เต็ม เห็นไหม นี่บารมีเต็ม
แล้ว บารมีเต็มแล้วถึงมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกัน เราได้สร้างอำนาจาสนาบารมีของเรา มา คนนั้นจะเป็นคนดีขึ้นมาเรื่อยๆ
ดีขึ้นมาเรื่อยๆ มันดีเมล็ดใน ดีเมล็ดในคือดีในหัวใจ ดีในหัวใจคือดีในความคิด ดีในความคิดคือดี
ในความเมตตา ในการอบอุ่น ในการคุ้มครอง ในการดูแล ในการรักษา คิดถึงบุคคลอื่นก่อน
บุคคลอื่นก่อนไง เราเอาไว้ทีหลัง เราเอาไว้ทีหลังไง นี่คืออำนาจาสนาบารมีที่สร้างมาๆ ใจ ถ้า
มันสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา มีศรัทธามีความเชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อมันอยู่ข้างนอก
แล้วเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะมาค้นคว้าของเรา เราจะมาทำของเรา การเดินจงกรม นั่งสมาธิ
ภาวนานั้นแหละคือการค้นคว้า นั่นคือการกระทำ งานของพระๆ งานของมนุษย์ทั้งหมดที่จะพ้น
จากทุกข์ งานของผู้กระทำทั้งหมด งานของคนที่มีกิเลส

แล้วคนที่มีกิเลส เหมือนเราเลยนะ เราเกิดมาแล้ว เกิดมาในป่าในเขา ไม่มีสาธารณูปโภค
ไม่มีสิ่งใดเลย เราก็ต้องแสวงหาทั้งนั้น แต่เราเกิดมาแล้ว เราเกิดในชุมชน เรามีโรงพยาบาล เรามี
สาธารณูปโภคทั้งหมด

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา มีทุกอย่างพร้อมเลย มีพร้อมหมดนะ คุณิ มนุษย์เราถ้ามีความมั่นคง มีความจริงจังของเราเนะ แน่จริงบวชพระสิ บวชมาแล้วปัจจัย ๔ ไม่ต้องไปแสวงหา เราเลี้ยงชีพด้วยปัสเส้ง เลี้ยงชีพไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติใจ เลี้ยงชีพเพื่อค้นคว้าใจ

จะบอกว่า ชีวิตทั้งชีวิตทุ่มเทได้เลย ประพฤติปฏิบัติให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้ามันจริงจังขึ้นมา ความรู้จริงมันจะไม่มีได้อย่างไร น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อนใจ ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันจะไม่เป็นความจริงขึ้นมาได้อย่างไรถ้าเราทำความจริง แต่มันอยู่ที่วาสนา

ครูบาอาจารย์ท่านเรียกกรรมฐานม้วนเสื่อ พอมันทำขึ้นมา พอมันดีขึ้นมาทีหลังระเริง เวลามันเสื่อม มันท้อแท้ กรรมฐานม้วนเสื่อมันพับเสื่อใจ เก็บเสื่อ เดี่ยวต้องเก็บเสื่อ เก็บเสื่อคือ ยกเลิก เลิก เลิกไป แล้วพอไปทุกข์ไปยากเดี๋ยวกลับมาใหม่ พอไปทุกข์ไปยาก ความทุกข์บีบคั้นมานะ ระลึกถึง ระลึกถึงการภาวนา เดี่ยวมาใหม่ นี่ใจ คนมันไม่ต่อเนื่องใจ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราเนะ ท่านทำต่อเนื่องของท่าน การทำต่อเนื่องนะ มนุษย์จะ ล้วงพื้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะนี่แหละคือคุณสมบัติของผู้ที่มี ปัญญา เป็นคุณสมบัติของคนที่มีโอกาส เป็นคุณสมบัติ เห็นใหม่ นี่ใจ หายใจเข้าแล้วไม่หายใจ ออกก็ตาย หายใจออกไม่หายใจเข้าก็ตาย พอตายไปแล้วนะ หมดค่า

คนคนหนึ่งเกิดขึ้นมา พ่อแม่เชิดชูบูชามาก มีความอบอุ่นในหัวใจ โช่งเงินโช่งทองคล่องใจ เวลาคนตายไปแล้วเหลือแต่ซากศพ แล้วชีวิตหนึ่ง เรามีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ชีวิตหนึ่ง คนเกิด เยอะแยะ แล้วคนตายหมด แล้วมันก็เป็นอยู่อย่างนี้ แล้วเราก็เป็นมาตลอด จนได้สติปัญญาในปัจจุบันนี้ใจ จนได้สติปัญญาเพราะอะไร เพราะมีครูบาอาจารย์ของเรากระตุ้นใจ

ชีวิตของครูบาอาจารย์ท่านเป็นแบบอย่างนะ บวชมาตั้งแต่เป็นสามเณรน้อย ชีวิตทั้งชีวิต อยู่ได้อย่างไร แล้วชีวิตทั้งชีวิตของหลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านเทศน์สั่งสอน เทวดานะ

พวกเราอยากเห็นเทวดากันมาก อยากจะให้เทวดาให้ผลเป็นทิพย์กับเรา แต่ครูบาอาจารย์ของเราสั่งสอนเทวดานะ อยู่ในป่าในเขา หลวงปู่มั่นสั่งสอนเทวดา อินทร์ พรหม แม้แต่พรหมยัง ต้องมาเฝ้า นั้นศักยภาพของมนุษย์ มนุษย์ที่มีคุณค่า

แล้วเราหายใจเข้าแล้วไม่หายใจออกก็ตาย หายใจออกไม่หายใจเข้าก็ตาย แล้วเราปล่อยโอกาสนี้พลาดพลั้งไป เราปล่อยให้ออกาสชีวิตนี้หลุดมือไปนะ แล้วเราก็ต้องตายกันไป แล้วก็ไปเสวยภพชาติใหม่

ฉะนั้น ถ้าเรามีสติมีปัญญาะ งานก็คืองาน หายใจเข้าและหายใจออกอย่างทิ้งเปล่าๆ อย่าสักแต่ว่าการเกิดเป็นมนุษย์หายใจเข้าและหายใจออกโดยไม่เป็นประโยชน์ หายใจเข้ามีสติ นั่นเป็นอานาปานสติ มันจะเป็นอานาปานสติเพราะมีจิต มีเจ้าของดูแลรักษาผลงานอันนั้น ถึงจะเป็นอานาปานสติ ถ้ามหายใจเข้าและลมหายใจออกขาดสติ ขาดผู้ดูแลรักษา มันไม่ใช่

โรงงานอุตสาหกรรมเขาพ่นลมทั้งวันทั้งคืน เขาได้แต่สินค้า ไอ้ของเราได้บุญได้บาป ได้คุณงามความดี ได้ระลึกถึงตน ได้เห็นชีวิตของตน ได้เห็นจิตของตน แล้วเอาจิตของตนยกขึ้นสู่วิปัสสนา ได้ใช้ปัญญาขุดคุ้ยแยกแยะ อะไรเป็นกิเลส อะไรเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรมสงวนรักษาไว้ สิ่งที่เป็นกิเลสต้องพยายามแยกแยะแล้วทำลายมัน ทำลายมันให้จิตใจผ่องแผ้วขึ้น ดีขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่คือสมบัติแท้ของมนุษย์ เอวัง